

בבא א ב מיי פ"ד מהלכות מלוה וזה הלכה יד סנה לאחין קסג טוש"ע ח"מ סימן עד ספקי ז וטוש"ע י"ד סימן קסה:
ג ג מיי פ"ד מהלכות מעשר שני הלכה י סנה עין קלו טוש"ע י"ד ס"י של ספקי קלח:
גא ד מיי שם הל' יד:
גב ה ה מיי פ"ד מהל' מלוה וזה הלכה יא סנה לאחין קסג טוש"ע י"ד סימן קסה:

יפרע לו אפי' שנפסק ואם תאמר ומ"ש מגזל דמיא גזל מטבע ונפסק אומר לו הרי שלך לפניך משמע משום דינשו צעין אבל לימנהו צעין משלם כשעת הגזילה והכא גזי הלוואה אפי' לימנהו צעין כי לימנהו דמי דמלוה להוואה נימנה וי"ל דיש לחלק בין הלוואה לגזילה דמטבע שנפסק חשיב כהול וכמעיקרא שוין ד' ולצסוף שוין וזוה גזי גזלן אמרינן דכי לימנהו צעין דמשלם כדמעיקרא אבל גזי הלוואה היכא דהול משלם כי זולא דהשתא כדאמרינן בלחזהו נשך (ב"מ דף ע"ה.) מלוה אדם כור חטין הולו נותן חטין הוקירו נותן דמיהן ומטבע שנפסק ודאי הו' כהול ונראה דר' ושמואל סברי כר' הונא דלעיל דלר' יהודה דחשיב מטבע שנפסק כנסדק גזי הלוואה לא מני פטר נפשיה כדמטבע שנפסק אבל לר' הונא דלא חשיב ליה כנסדק מני פטר ליה נפשיה כנסדק אע"פ דר' הונא מדמה מטבע שנפסק לתרומה ונטמאת וחמץ שעבר עליו הפסח והא פשיטא דאין ליה יכול לשלם תרומה טמאה תחת תרומה טהורה וחמץ אסור בתשלומין היתר לא דמי לגמרי דמטבע שנפסק דמי להול והנהו לא דמו להול ומכל מקום כשהוא צעין יכול לומר הרי שלך לפניך וכשאינו צעין אפי' בהול משלם כדמעיקרא:

א"י הכי שר' בבב' והו' בבב' א"מא"י חזי. קתא משמעת דלא פריך אלף לר' נחמן דלוקי מילתא דשמואל דוקא דלית ליה אורחא למישן מדפריך א"ה של צבל כו' משמע דאי לאו דלוקמא כשמלכות מקפידות לא הוה קשה ולא מידי וקשה לר"י דצלאו ר' נחמן לר' ע"כ לאוקמי בריתא דברייתא כשמלכות מקפידות דלא תיקשי מינה לשמואל דחשיב ליה מטבע אפילו לית ליה אורחא למישן אי לימא לר' נחמן והכא קמי דאין מחללין על מעות של כסף והו' צבלל ואע"ג דלית ליה אורחא לירושלים ותקשי נמי עלה דברייתא דברייתא מההיא דלעיל דשל מלכים אחרונים מחללין אע"ג דאין יוצאות שם במקום

נוסח לו מטבע היואל. בשעת פרעון דהא קיבל עליו לתת לו מטבע והאי לאו מטבע הוא. ודוקא הלווה פרגמטיא אבל הלווה מעות את שהלווה משלם לו: על מעות שאין יוצאות. כלל בירושלים דלאו כסף אורה קרינא ציה: כוזביות. מטבע של בן כוזבא וירושלמיות הו' וה"ג כוזביות ירושלמיות או של מלכים הראשונים וכוזביות וירושלמיות לא נפקי כלל. ל"א כוזביות או של מלכים הראשונים: הא של אחרונים. דנפקי במדינה אחרת ודומיא דראשונים הוא צכך דאין יוצאות כאן במקומו של צבל הצית שנפסלו ככאן: מחללין. ואף על גב דלית ליה אורחא להסתם במקום שיואלין שהרי בירושלים קרינן לילך ולהולין. וקשיא לר' נחמן אליבא דשמואל דאמר אבל לית ליה אורחא למישן לא: אלף כי אמר. ר' נחמן אליבא דשמואל דכי לית ליה אורחא למישן לא: כשמלכות מקפידות. בתמיה אי הכי כי לית ליה אורחא למישן היכי מני ממטי לכו הא כי דקי לכו צני מדינה זו ומשכחי ליה אותן מעות מפסדי ליה: ומשני דלא כהשי. שאין מקפידין כל כך שיהו צודקין ומחפשיין על דבר זה ואי אשכחי קפדי הלכך לית ליה אורחא שנלך לילך שם יקבלו ויואלו לשם כסמורה ואי לאו הוואיל ואין יכול להראותם ככאן צפרהסיא לצני מישן הצאים כאן אס רואה לא יקבלם: אין מחללין על מעות של כסף וכן צבלל אין מחללין מעשר שני על מעות של כסף ירושלים והמעות והצעלים צבלל הוואיל ואין יוצאות מיד במקום שהן שם דצעין מניו צידך וליכא ולא על של צבלל והו' ככאן בירושלים. והפירות לא שני לן כל היכא דליתנהו יכול לחללן והו' חוץ לירושלים. קמי מיהת אין מחללין על המעות של כסף והו' צבלל אלמא אע"ג דלית ליה אורחא למישן כגון הכא דסופו לעלות כאן ולהולין ואפי"ה לא קרי לכו מעות היואלות: מקפידות זו על זו. יתר מדאי דחשבי

וצדקי הלכך מסוכנות הן של צבל צבלל ומסוכנות ירושלים דמקפדת וצדקי טפי: למאי חזי. הא לא מני לאמטויניהו (ו' להכא: והפניהו הסקינו כו'. ואמאי תני לעיל ולא על של צבל והו' ככאן: דוד ושלמה. כתוב מלך אחד ומלך שני כתוב ירושלים עיר הקדש: צבור וצפולה. יחזק ורצקה: זקן ווקינה. אצרה ושרה: והוסיפו עליהן מהו. אליבא דר' דאומר נותן לו מטבע של אותה שעה היכא דהוסיפו עליו מאי אמר ר' צ: באושה שעה. בשעת פרעון: כי פרעוהו. סלע גדול צמיה מחוקת רובע: והא קוילין פירות. לגזי מטבע זו נמלא שמשכת זה בתוספת ואינה דומה לראשונים והוי רבית: מחמת

קיים לצני אותו מקום עצמו שנפסק שם שיכולין להוציא במקום אחר אבל של כסף והו' צבלל לא היה עליו שם מטבע צבלל מעולם ולכך אין מחללין אע"ג דלית ליה אורחא לירושלים אבל לר' נחמן דלוקי מילתא דשמואל דוקא דלית ליה אורחא למישן לא חשיב מטבע שהיה כבר מטבע צאומה מקום ועדיין יכול להוציא צמישן ולא תלי אלף צאית ליה אורחא להסתם א"כ כך יש לו מטבע שהיה כבר במקום זה כמו מטבע של מקום אחר שלא צא מעולם כאן א"כ של כסף והו' צבלל נמי לישויה ליה מטבע דהא לית ליה אורחא לירושלים:

דובין בהו בהמה ומסיב לירושלים. ואם תאמר והתניא בפרק האיש מקדש (קדושין דף ע"ה:) אין לוקחין בהמה במעות מעשר שני וש לומר דלפוגתא היא צפרק לולב הגזול (סוכה דף ע"ה:) דתניא אחד שציעית ואחד מעשר שני מחללין על צמהה חיה דברי ר"מ וחכמים אומרים על שחטין מחללין על חיון אין מחללין ולר"מ אפי' לתחילה שרי דמוכח בתוספתא דהתם דתני צדיק מחללין והא דתני בסוכה מחללין משום רבנן דאפי' צדיעזד אין מחללין ועוד י"ל דבשמעתין כיון דאי אפשר צעין אחר שאין יכול להעלות המעות בירושלים שרי למיזבן צבו בהמה לכוילי עלמא וטעמא דאין לוקחין בהמה ממעות מעשר שני פירש צקונטרס בקדושין (דף ע"ה:) משום כחשא ואין העטם צצביל כן אלף דמפרש צסוכה (דף ע"ה:) דלמר התם מחלוקת צזכרים אבל צנקצות דברי הכל שחטין מחללין ועל חיון אין מחללין שמה יגדל מהם עדים עדים וצכרים פליגי אי גזרינן זכרים אטו נקצות אי לא וכן מפרש בירושלמי דמסכת מעשר שני דטעמא דלסוק לקנות זכרים גזירה אטו נקצות: צצידן ב"ה המעות יוצאות בירושלים. טעמא מפרש במסכת שקלים (דף ע"ה) דתקנו משום שקלים שהיו מציאין לירושלים מכל המקומות:

מטבע שר' אברהם אבינו זקן ווקינה מצד אחד. צצראשית רצה דריש ואגדלה שמן שילא לו מוניטין צעולם ומהו מוניטין זקן ווקינה מכלן צבור וצחורה מכלן אורחא מכלן דלסוק לעשות אורת אלא כך היה כתוב מלך אחד זקן ווקינה ומלך אחר צחור וצמולה וכן פירש צקונטרס גזי דוד ושלמה וירושלים עיר הקודש שכן היה כתוב מטבעא:

א) פ"ק דתוספתא דמעשר שני, ב) עין צמפרשי צ"ס מה שכתבו צדיבור זה, ג) נועי' תוספתא ע"ו צ: ד"ה דינר וצבורה ג' ד"ה דינרא.

הגהות הב"ה

א) גמ' ממטי לכו (דממטי לה ע"י הדחק) ת"מ וי"צ כ"י לא גריס ליה: ב) שם המקינו שיהיו כל המעות: (א) רש"י ד"ה למא ורי' לאמטויניהו להתם פ"ד:

רבינו חננאל

נוסח לו מטבע היוצא באותה שעה, ושמואל אמ' יכול לומר לו לך היוצא במישן. שכל מטבע יוצא שם. אמ' רב נחמן מיסתברא מילתיה דשמואל דאית ליה אורחא למישן אבל לית ליה לא. ומותבי רבא לרב נחמן אין מחללין מעשר שני על מעות שאין יוצאות כול'. פיר' הא של מלכים האחרונים אפי' שנפסלו במדינה זו ואינם יוצאים כמו המטבע של מלכים הראשונים שמתו ובטל המטבע שלהם מחללין. ופריקין הא בשאין מלכות מקפידות זו על זו, וכי קאמי שמואל בשמלכות מקפידות ולא ממטי לכו אלא בדוחק, והני מיליה בראית ליה אורחא למיול למישן, אבל אי לית ליה לא יכיל הלוה למימר שקול וזיל בשביל הני זוזי. תא שמע אין מחללין מעות של מעשר שני על מעות של כסף, פיר' מטבע ירושלים והו' צבלל, של כסף מטבע בבל והו' כסף של בבל והו' צבלל מחללין, מאי טעמא מחללין במעות של בבל בבבל, לאו משום דאמי לך והוציאן בירושלים ואי מלכות מקפידות היכי ממטי להו, ופריקין דובין בהו בהמה צבלל ומסיק לבהמה בירושלם, ובזמן שירי ישראל היתה תקיפה על אומות העולם היה כל מטבע יוצא בירושלם שלא יתעכבו עולי רגלים, וקמא לן כשמואל כדאוקמה רב נחמן. המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו מהו, אמר לו נתון לו מטבע היוצא באותה שעה א"ל אפילו כי תריטא, אמר ליה אין. אפילו כי נפיא, א"ל אין. פ"י תריטא משקל רובע הקב, כלומר אפילו הוסיפו על המטבע במשקל תריטא, משלם לו, ואפילו שאוהו כי נפיא משלם לו. אבל המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו, קימא לן